

УДК 619:616-091:619:616.995.132.8:636.5/6:631.115.1(477.53)

**ПОСМЕРТНА ДІАГНОСТИКА АСКАРИДІОЗУ КУРЕЙ
ПРИВАТНИХ ГОСПОДАРСТВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ***О. С. Клименко*, доцент
fvmpoltava@ukr.net

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

Проблема кишкових паразитозів птиці не залишається поза увагою дослідників з різних куточків України. За літературними даними, у степовій зоні частіше циркулюють аскаридії, капілярії, гетеракиси, трихостронгіліди і райстени. Однак яйця аскаридій мають велику схожість з яйцями гетеракисів, тому для диференціації потрібно використовувати посмертний метод діагностики. Це дасть можливість поставити точний діагноз в умовах господарства. Крім того, своєчасне виявлення збудників паразитозів під час патолого-анатомічного розтину чи забою птиці дозволить контролювати ступінь інвазії в господарстві за рахунок своєчасного впровадження заходів боротьби.

Метою досліджень було вивчити патолого-анатомічні зміни за аскаридіозу курей в умовах приватних господарств.

Дослідження проводили в літньо-осінній період в умовах приватних господарств різних районів Полтавської області з дольовою технологією утримання. Посмертну діагностику аскаридіозу курей проводили методом неповного гельмінтологічного розтину за К. І. Скрябіним.

При зовнішньому огляді трупи птиці були виснаженими, пір'я скуювдене, шкіра суха, шорстка. Задня частина тулуба забруднена рідкими фекаліями, інколи реєстрували пінисті виділення навколо анального отвору. Видимі слизові оболонки анемічні.

Підшкірна клітковина здебільшого була у вигляді тонкого прошарку сірого кольору. Скелетні м'язи світло-рожевого кольору, в'ялі, слабо розвинуті, на розрізі малюнок м'язів збережений.

Серце неправильної форми: верхівка заокруглена, права половина збільшена в об'ємі через розширення просвіту правого шлуночка. Міокард темно-рожевого кольору, пружної консистенції, на розрізі виражена структура волокон. Порожнини шлуночків заповнені напіврідкими кров'яними згустками.

Легені правильної форми, збільшені, на поверхні й в розрізі темно-червоні. Реєстрували потовщення стінок альвеол і сполучної тканини внаслідок їх просоченості набряковою рідиною та кровонаповнення дрібних судин.

При дослідженнях печінки у більшості випадків встановлено незначне збільшення органу, в'ялість і втрату пружності, нерівномірне забарвлення з ділянками від темно-коричневого до світло-глинистого кольору. З перерізаних судин виділялася рідка венозна кров. Паренхіма давала незначний зіскрібок.

Жовчний міхур збільшений у 3–5 разів, містить слизоподібну жовч темно-коричневого кольору. Поверхня слизової оболонки жовчного міхура вкрита значною кількістю сіро-жовтого слизу.

Селезінка, як правило, макроскопічно не збільшена, консистенція помірно пружна або дещо в'яла. На поверхні орган темно-сірого або синьо-червоного кольору (залежно від ступеня кровонаповнення). Підшлункова залоза — без видимих змін.

Патоморфологічні зміни в шлунково-кишковому каналі характеризувалися ексудативно-альтеративними процесами. Тонкий кишечник пустий, стінка незначно потовщена через набряк. Слизова оболонка тьмяна, набрякла, нерівномірно гіперемійована. На слизовій оболонці наявна велика кількість густого непрозорого слизу з дрібними множинними крововиливами. Слизова оболонка товстого кишечника набрякла, потовщена, гіперемійована, вкрита надмірною кількістю слизу.

Нирки макроскопічно незначно збільшені в розмірі, дуже кровонаповнені, темно-червоного забарвлення, дещо в'ялої консистенції. З перерізаних судин виділялася значна кількість темної крові. Такі зміни виникали, на нашу думку, внаслідок інтоксикації організму продуктами життєдіяльності нематод. У м'язовій частині шлунку та в тонкому кишечнику виявляли гельмінтів білого кольору довжиною від 2 до 10,5 см, іноді реєстрували закупорку кишечника. Морфологічні особливості збудника свідчать про його належність до виду *Ascaridia galli* (Schrank, 1788).

Результати досліджень свідчать про значне поширення аскаридозу курей у господарствах Полтавської області. Токсичний вплив паразитів, продуктів їх життєдіяльності та продуктів запалення на організм хворої птиці проявлявся загальними застійними явищами, порушенням гемодинаміки та виникненням серцево-судинної недостатності, некротичними та дистрофічними змінами в печінці, нирках. Все це призводило до загибелі птиці.